

PEYZAJ MİMARLIĞI'NDA UZAKTAN ALGILAMA VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (POSTER TEBLİĞİ)

Ar.Gör. Emin BARIŞ (A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü)
Ar.Gör. Nilgül KARADENİZ (A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü)
Ar.Gör.Dr. Ekrem KURUM (A.Ü.Z.F. Peyzaj Mimarlığı Bölümü)

Uzaktan Algılama teknikleriyle elde edilen doğal ve kültürel kaynakların etüd ve envanterleri, diğer uygulamalı bilim dallarında olduğu gibi Peyzaj Mimarlığı'nda da kullanılmaktadır.

Uydulardan elde edilen görüntüler işlenerek yeryüzü kaynaklarına ilişkin verilerin tesbiti, yorumlanması, plan verisi olarak kullanılması ve haritalanması mümkün olmakta ayrıca harita katmanlarının birbirleri yanısıra diğer verilerle ilişkilendirilmesi sonucunda kaynak envanterlerinin hazırlanması, alan kullanım kararlarının alınması, çeşitli çevre sorunlarının tesbitinin yanısıra çevre koruma, çevre yönetimi ve turistik-rekreasyonel planlama gibi konularda etkili çözümler sağlayacak sonuçların alınması mümkün olmaktadır.

Çalışma alanlarının büyük ölçekte olması, doğal ve kültürel kaynakların çok çeşitlilik göstermesi, teknolojinin kullanılmadığı durumlarda alana ilişkin verilerin toplanmasını güçleştirmektedir. Hassas verilerin elde edilemeyeşi sonuçta doğru alan kullanım kararlarının alınamamasına neden olmaktadır.

Uzaktan Algılama verileriyle elde edilen veriler, peyzaj planlama çalışmalarında kullanılacak değerli, doğru ve hassas verilerdir. Bu bilgiler kullanılarak;

- Tarım ve yerleşim alanlarında olası değişiklikler izlenebilir,
- Islak alanlar gibi önemli doğal kaynakların yapılarındaki değişimler belirlenebilir,
- Hassas doğal kaynaklara sahip alanlar belirlenerek koruma kapsamına alınmaları sağlanabilir.

Sunulan poster tebliğde üç farklı alan üzerinde durulmuş ve bu alanlarda yürütülen çalışmalar açıklanmıştır.

Bu çalışmalardan ilki Kayseri Sultan Sazlığı'nda yürütülen çalışmadır.

Sultan Sazlığı tatlı ve tuzlu iki farklı ekosistemi ile dünyada eşine az rastlanan ve uluslararası öneme sahip bir ıslak alandır. Ancak günümüze kadar yürütülen birçok olumsuz etkili faaliyet sonucu ekolojik denge neredeyse onarılamayacak derecede tahrip edilmiştir. Akılcı uygulamaların gerçekleştirilememesi ile doğru alan kullanım kararlarının üretilmemesi ve eldekilrin uygulanamaması bu sonuca ulaşmada etkili olmuştur.

Kayseri Sultan Sazlığı'nın 1992 Ekim Ayı'na ait Landsat TM görüntüsü, geleneksel yöntemlerle elde edilen verilerle özellikle jeomorfolojik yapıyla birlikte değerlendirilmiş ayrıca araziden elde edilen verilerle karşılaştırılmıştır. Alanda özellikle DSİ'nin yürüttüğü kurutma çalışmaları sonucu ortaya çıkan değişimler net bir şekilde ortaya konmuştur.

İkinci çalışma Ankara Kenti bazında yürütülen çalışmadır.

Ankara'nın temiz hava kenti imajına uygun bir başkent olarak gelişebilmesi ve bunun için gerekli koşulların sağlanabilmesi düşüncesiyle başlatılan bu projede Ankara İli'ne ait Mayıs 1990 Landsat TM görüntüsü kullanılmıştır.

Bu çalışmada Landsat TM görüntüsünün ısı bandı kullanılarak özellikle kent merkezi ve yakın çevresindeki hava koridorlarının saptanarak iklimsel verilerle karşılaştırılması amaçlanmıştır. Böylelikle kent gelişim süreci içinde hava kirliliğinin artışı önlemek amacıyla kent gelişimi yönlendirilecek ve bu yönlenmeye göre de gelişime sınırlandırma getirilecektir.

Poster tebliğde yer verilen son çalışma ise Ankara Beynam Ormanı'na ait olanıdır. Ankara Kenti Rekreasyon Sisteminin bir halkası olarak ele alınan Beynam Muhafaza Ormanı ve yakın çevresi için koruma-kullanım ilkesi gözönünde bulundurularak doğal ve kültürel kaynaklar ile potansiyel tesbitine dayalı bu araştırmada 1987 yılın ait SPOT uydu görüntüsünden yararlanılmıştır.

Planlama kararlarını geçerli, analiz edilmiş verillere dayandırmak gereklidir. Kullanılan verilerin tür ve ölçeği kadar değerlendirme yöntemi ve analiz teknikleri de zaman içinde çeşitlenmiş ve değişmiştir. Ancak ulaşım, toprak yapısı, bitki örtüsü gibi veri içeren haitaların üretilerek çakıştırılmasından sonra analitik yaklaşımın belirlenmesi en yaygın kullanılan yöntemdir. Bu da peyzajın farklı elemanları arasındaki ilişkinin analiz edilerek mantıklı ve net bir baz oluşturulmasında etken bir yoldur. Söz konusu çalışmada yukardaki görüşlerin ışığı altında Beynam Ormanı'nda korunması gerekli sınırların tesbitinde uydu görüntüsünden yararlanılmıştır.